

труднощів під час Першої світової війни. Вони сприяли забезпеченню гуманітарної допомоги, підтримці біженців, розвитку освіти та громадянських ініціатив.

Основний висновок полягає в тому, що громадські організації стали відповіддю на численні виклики, спричинені війною, включаючи економічну кризу, соціальну напругу та гуманітарні проблеми. Їхня діяльність створила основу для розвитку соціальної інфраструктури та підтримки вразливих верств населення.

Проте революційні події 1917 р. значно змінили ситуацію. Послаблення впливу проросійських фінансово-промислових груп та зростання національного руху відобразилися на діяльності громадських ініціатив. Це доводить, що роль громадянського суспільства є динамічною і залежить від політичних та економічних факторів.

Список використаних джерел

1. Бузило О., В. Любченко Історія політичних партій Російської імперії. Київ, Наукова думка, 2010
2. Верстюк В. Становлення і діяльність громадських організацій в українському селі. Київ, Наукова думка, 1990
3. Гончар О. Роль Червоного Хреста в організації таборів для військовополонених і підтримки переселенців. Київ, Либідь, 2000
4. Дзюба І. Українська культура початку ХХ століття. Київ, Наукова думка, 2000
5. Левченко Ю. Формування громадських об'єднань у Наддніпрянщині. Київ, наукова думка, 2010

НАСТУПНІСТЬ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ НА РІЗНИХ РІВНЯХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Маліброда І., Барна Л. С.

Наступність навчальної діяльності є важливим аспектом педагогічного процесу, оскільки вона гарантує безперервний розвиток і засвоєння знань учнями, а також створює логічну послідовність між різними етапами навчання. Вона полягає у тому, що етапи освітнього процесу, методи, форми та прийоми навчання організовуються таким чином, щоб кожен наступний етап будувався на досягненнях попереднього, забезпечуючи тим самим плавний перехід учня від одного етапу до іншого.

Наступність у природничій освіті відіграє важливу роль у формуванні цілісної системи знань учнів і забезпеченні ефективного навчального процесу. Поступовий і логічний перехід від початкової до базової школи сприяє глибшому засвоєнню екологічних понять,

розвитку критичного мислення та відповідального ставлення до навколишнього середовища. Створення неперервного освітнього простору дозволяє учням усвідомлено сприймати взаємозв'язки у природі та застосовувати набуті знання у реальному житті, що є важливим для формування екологічної культури сучасного суспільства [2].

На думку О. Савченко: «Екологічне мислення є основою формування свідомого ставлення до природи, тому його розвиток повинен бути органічно інтегрований у процес навчання з самого початку освіти» [1, с. 47]. Це підтверджує важливість забезпечення наступності в екологічному вихованні, починаючи з початкової школи, щоб сприяти формуванню у учнів відповідального ставлення до навколишнього середовища.

Аналіз літературних джерел підтвердив, що поступовий перехід між рівнями освіти значно покращує засвоєння знань. З метою дослідження стану реалізації досліджуваної проблеми у шкільній практиці було проаналізовано навчальні програми та підручники з метою оцінки, їх відповідності принципу наступності. Дослідження показало наявність наступності між змістом навчання в початковій та базовій освіті. Модельні навчальні програми інтегрованих курсів природничої освітньої галузі для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти, що були затверджені у 2021 р., реалізують наступність між початковою і базовою освітою, створюючи підґрунтя для подальшого вивчення окремих природничих предметів, зокрема географії, в 6–9 класах.

З метою реалізації принципу наступності природничої освіти між початковою та базовою школою є використання методів навчання, які активізують пізнавальний інтерес школярів, зокрема інтерактивним технологіям, проєктній діяльності, екскурсіям та ігровим методам [3].

Наступність у природничій освіті сприяє формуванню цілісного розуміння природничих процесів та розвитку екологічного мислення. Для ефективного впровадження цього принципу необхідно адаптувати навчальні програми, підручники та методики викладання.

Список використаних джерел

1. Савченко О. Розвиток екологічного мислення в природничій освіті. Харків: Основа, 2015. 290 с.
2. Соловійова О. І. Наступність у природничій освіті: теорія та практика. Київ: ІНТЕЛС, 2017. 180 с.

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ВОДОУТРИМУЮЧОЇ ЗДАТНОСТІ ЛИСТКІВ

Манчевська О., Пида С. В.

Постановка проблеми: Освіта постійно розвивається, адаптуючись до сучасних викликів і потреб суспільства, що зумовлює появу нових завдань і підходів до навчання [2, 5]. В умовах стрімкого науково-технічного прогресу навчальний процес має постійно оновлюватися, використовуючи інноваційні методи та цифрові технології для підвищення якості освіти. Сучасна школа стає простором для творчості та самовираження, де інтеграція міждисциплінарних підходів дозволяє розкрити індивідуальний потенціал кожного учня [1]. Таке навчальне середовище покращує формування гнучкого мислення, здатного адаптуватися до змін та містить нестандартні рішення в динамічних умовах сучасного світу. Крім того, важливим завданням є впровадження дослідницької компетентності, особливо на уроках біології, де практичні й експериментальні методи навчання сприяють розвитку наукового мислення та пізнавальної активності учнів. У 7–9 класах значна увага приділяється практичним заняттям, а не лише теоретичному матеріалу. Тому важливо зацікавити учнів, показуючи практичне біологічне значення, оскільки саме через досліди, експерименти та реальні приклади вони краще засвоюють матеріал і розвивають дослідницькі навички. Значення дослідницької компетентності зростає у зв'язку з потребою суспільства у висококваліфікованих спеціалістах, здатних швидко адаптуватися до нових умов, вирішувати складні завдання та приймати виважені рішення [3, 4]. Сучасні тенденції розвитку освіти вимагають модернізації природничої освіти, що передбачає активне використання експериментальних методів, дослідницьких підходів та інтеграції STEM-освіти у навчальний процес [5]. Біологія як наука про живі організми має величезний потенціал для розвитку дослідницької компетентності учнів, адже навчальний процес включає лабораторні роботи, експериментальні дослідження та роботу з науковими джерелами. Формування дослідницьких умінь і навичок у межах шкільного курсу біології не лише підвищує якість знань, а й сприяє розвитку самостійності, відповідальності та допитливості учнів.